



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]**

**Torres, Francisco de**

**Coloniae, 1573**

**VD16 T 1629**

Cap. XXVIII. De canonibus Apostolorum, quos Magdeburgenses se reperisse gloriantur, cuiusmodi sint, & de exemplis similium canonum: & quid ipsi Magdeburge[n]ses addiderint in summis canonum, siue ...

**urn:nbn:de:hbz:466:1-29685**

non licere Episcopum de ciuitate in ciuitatem migrare. Scribit autem An-  
terus in hac epistola, cuius verba Nicephorus recitat, & quæ nunc extat, quã-  
dò & quomodò transferri episcopos liceat, sententia & verbis canonis 14.  
vltus, velut interpres eiusdem canonis & confirmator. Non enim, inquit,  
transit de ciuitate ad ciuitatem, qui non suo libitu aut ambitu hoc facit, sed  
vtilitate quadam aut necessitate, aliorum hortatu & cõsilio potiorũ trans-  
fertur. Hæc eadem quatuor eisdem verbis complexus est canon sanciens, nè  
quis relicta sua ecclesia ad aliam infiliat: quod põtifex interpretatus est, suo  
libitu & ambitu transire: nisi (inquit) causa aliqua sit, quæ necessitatem af-  
ferat propter vtilitatem, idq; aliorum hortatu & iudicio multorum Epi-  
scoporum. Itaq; βίαι κίε δὲ, παράκλησις, κρίσις παρὰ τῶν ἐπισκόπων dixit canon, pro  
quibus Anterus põtifex, vt bonus interpres, dixit necessitatem, vtilitatem,  
hortatum & consilium potiorum, id est, Episcoporum.

*De canonibus Apostolorum, quos Magdeburgenses se reperisse glorian-  
tur, cuiusmodi sint, & de exemplis similibus canonum: & quid ipsi Magde-  
burgenses addiderint in summis canonum siue rubricis, quas vocant, à se ap-  
positis secundum suam disciplinam, vt de lingua vulgari, & non ignota vñ-  
da ad populum: & confutatio huius erroris ex ipso Paulo ducta: item de ab-  
rogatis sacrificijs seu de Missa, quomodò conuincantur Magdeb. addidisse  
hoc, & de adminstratiõne cenæ Dominicæ, quid etiam ibi addiderint, & quo-  
modò addidisse conuincantur.*

Cap. 24.

Satis ergò hætenus ad omnia, quæ Magdeb. in canones Apostolorũ ob-  
ijcienda esse putauerunt, responsum sit. Satis item de veterum Syno-  
dorum, & aliorum authorum, præter pontifices, testimonijs canonũ.  
Satis postremò de ipsorum veterum pontificum attestazione. Superest, nè  
quid prætereamus, vt aliquid etiam de ijs canonibus Apostolorũ dicamus,  
quos Magd. in, nescio quò, vetusto codice se reperisse gloriantur, quos illi  
magnoperè celebrant: ac eò etiam magis, quòd, illis repertis, facilius iã pu-  
tabant se persuasuros, canones Apostolorũ, quos nos defendimus, aduenti-  
tios esse: illos verò, quos ipsi repererunt, priscos & natiuos. Qui non aduerte-  
runt, esse illos quidem non leges ecclesiasticas sine scripto per sermonẽ la-  
tas, vt sunt hi nostri, quos ipsi negant, sed potiùs sententias ex scriptura san-  
cta sumptas, quas qui sumpsit, si fortè canones appellauit, B. Basilium imi-  
tatus est, qui sententias quoquè varias ex nouo testamento excerptis, ad fa-  
nitatem fidei, vt ipse ait, & ad vitam euangelicam pertinentes, quas ep̃sa, id  
est, regulas vitæ Christianæ vocauit. imitatus quoquè est beatum Cypria-  
num, qui idem fecit in tribus ad Quirinum libris, qui à Cypriano petierat,  
vt ad instituendum quædam, vt idem Cyprianus in proemio 3. libri ait, de  
scripturis sanctis capitula, ad disciplinam religionis nostræ pertinentia, ex-  
cerperet. Cui respondens Cyprianus: Quantum potuit (inquit) mediocritas

*Quales sint  
canones apos-  
quos Magde.  
se reperisse  
gloriantur.*

P 2 nostra

nostra complecti, collecta sunt à me quædam præcepta Dominica & magisteria diuina, quæ esse facilia & vtilia legentibus possunt, dum in Breuariū pauca digesta, & velociter leguntur, & frequenter iterantur. Idem, eodemq; consilio fecisse videtur, qui canones istos (vt isti vocant) ex scriptura noui testamenti, præsertim ex epistolis Pauli, excerpfit, qui, cum nullam formā, neq; speciem legum habeant, non enim iubendo, aut vetando, quod volūt, sanciant, quod proprium est legis, nunquam dicentur ecclesiastici canones, qui nihil aliud sunt, quam ecclesiasticæ leges. Tametsi illud nõ est dissimulandum, addidisse aliquid Magd. nõ quidem capitulis & sententijs ipsius Scripturæ sanctæ, sed summis capitum & indicibus, quos titulos siue rubricas vulgò vocant: Vt illud, quod in principio his verbis scripserunt: De rebus ad gubernationem ecclesiæ pertinentibus, apostoli certos quosdam canones tradiderunt, quos ordine subiiciemus. Atquæ non sic inscriptos canones istos repperunt, scilicet De gubernatione ecclesiæ, sed ipsi potius hoc addiderunt, si fortè commentitia ista inscriptione canones Ecclesiasticos apostolorum frustrari possent. Deindè subiiciunt canones in hunc modū: Canon primus De gradibus, Christus dedit alios quidem apostolos, alios verò prophetas, alios autem euangelistas, alios autem pastores, & doctores ad instaurationem Sanctorum in opus administrationis in ædificationem corporis Christi, donèc perueniamus omnes ad vnitatem fidei. Secundus canon De varijs generibus bonorum, Huic per Spiritum datur sermo sapientiæ: alij verò sermo scientiæ, secundum eundem spiritum: alij verò fides per eundem spiritum: alij prophetia: alij verò discretio spirituum: alij verò genera linguarum, sed hæc omnia efficit vnus illè & idem spiritus, diuides peculiariter vnicuiq; sicut vult. Canon De vsu donorum, Vt quisq; accipit donum, ita alius in alium illud administrantes, vt boni administratores variæ gratiæ Dei. Si quis loquitur, loquatur vt eloquia Dei: si quis ministrat, ministret tanquam qui ministrat ex virtute, quam suppeditat: vt in omnibus glorificetur Deus per Iesum Christum. Legat reliquos qui volet, qui sunt totidem sententiæ, ex scriptura noui testamenti sumptæ: & conferat cum Ecclesiasticis canonibus S. Apostolorum, quos sine scripto  $\pi\epsilon\rho\iota\ \iota\upsilon\tau\alpha\ \tau\alpha\ \nu\alpha\ \delta\epsilon\ \epsilon\kappa\kappa\lambda\eta\sigma\iota\alpha\ \sigma\iota\kappa\alpha\iota\sigma$ , id est, de bono ordine ecclesiæ nobis tradiderunt, vt facile intelligat conferendo, vtri ad gubernationem ecclesiæ pertineant, illinc, annostris: Illud etiam non est tacendum, tum nè incauti decipiatur, tum, vt, qui disciplinam Luteranorum sequuntur, fraudes istorum cognoscant, si quando tandem resipiscere, & ab eis discedere velint: Illud dico, quod in canone de loquentibus lingua, & de prophetantibus, loco inscriptionis & summæ, siue indicis, de suo secundum disciplinam suam addiderunt: sic enim inscripserunt canonem, De eo, quod in ecclesia ad populum vtendū sit lingua vulgari, & non ignota. Deindè sequitur canon, Qui loquitur lingua, seipsum ædificat & q; prophetat, congregationē ædificat. Quis nõ videt absurdā, & cum Pauli sententiā pugnantē summā canōis, tanq̃ interpretatione?

Qui canones  
falsò de gub  
ernatione ec  
clesiæ inscri  
pti, & quo  
consilio.  
Eph. 4.  
1. Cor 12.

2. Pet. c. 4.

Canones apo  
stol. in anti  
quis codici  
bus inscri  
pti  $\pi\epsilon\rho\iota\ \iota\upsilon\tau\alpha\ \tau\alpha\ \nu\alpha\ \delta\epsilon\ \epsilon\kappa\kappa\lambda\eta\sigma\iota\alpha\ \sigma\iota\kappa\alpha\iota\sigma$ .

Qui canon  
à quibus fal  
sò titulo in  
scriptus.

anthon

2 9

Si

Si enim precipit Apostolus, vt isti fingūt, vt in ecclesia ad populū lingua vulgari, & nō ignota, vtendū sit, frustra ergō erit in ecclesia interpres. Quid igitur precipit idem Apostolus, vt siue lingua quis loquitur, secundū duos, aut vt multum, tres, & per partes vnus interpretetur? Quid, inquam, opus est interpretatione, si in ecclesia lingua vulgari, & non ignota, vtendum est? Ergō secundū correctionem Magdeburgensium, non debuit dicere Apostolus: Volo autem omnes vos loqui linguis, magis autem prophetare: sed sic potius, Volo autem omnes vos in ecclesia vti lingua omnibus nota, vt non sit opus prophetare, id est, interpretari. Deniq; secundū istos Dei & Apostolorum eius correctores, non debuit Deus ponere in ecclesia genera linguarum, & interpretationes sermonum, si non est vtendum in Ecclesia lingua ignota. Quorsū ergō ait Apostolus, loquens de ijs, quæ fiunt in Ecclesia: Nunquid omnes linguis loquuntur? nunquid omnes interpretantur? Et S. Epiphanius describens characterem Ecclesiæ sui temporis secundū Apostolicam traditionem, in ea esse ait, ἑρμηνευτὰς γλώσσης εἰς γλώσσαι ἢ ἐν ἀναγνώσει ἢ ἐν προσομιλίᾳ, id est, interpretes linguæ in linguam, in lectionibus vel in sermonibus ad populū. An melior est character ecclesiæ, vel potius synagogæ Luteranæ, quàm illius apostolicæ? Petierat hoc olim dux Boëmorum nomine totius gentis Boëmicæ à Gregorio 7. pontifice Romano ante annos quingentos & ampliū, quod nostra ætate Luterus in Germania instituit & docuit: & quod nūc Magdeb. canoni apostolorum falsa sua & repugnante inscriptione attribuunt, sed videamus, quid pontifex responderit lib. 7. regesti sui in epist. ad ducem Boëmorum: Quia verō (inquit) nobilitas tua postulauit, vt secundū Sclauonicam linguam apud vos diuinum celebrari annueremus officium, scias nos huic petitioni tuæ nequaquàm posse fauere. Ex hoc nempe sæpè volentibus liquet, non immeritò sacram scripturam omnipotēti Deo placuisse quibusdam locis esse occultam, nē si ad liquidum cunctis pateret, fortè vilesceret, & pateret despectui: aut prauè intellecta à mediocribus, in errorem induceret. & quæ sequuntur, nē omnia recitem. At magistri Luteranorum non ita sentiunt: immò, quasi Deo sapientiores & liberaliores, cunctis sacras scripturas patere volunt: & per se ipsas proprio spiritu intelligi. Ex quo fit, vt apud Luteranos, omnes officium prædicationis vsurpent: eueniatq; illis quod Innocentius 3. ante annos ecc. & ampliū ad Abbatem Cisterciensem, & collegas eius, in eos scripsit, qui canonicos sanctarum scripturarum libros Gallicè translatos legebant. Cū olim (inquit) venerabilis frater noster Metensis Episcopus per suas nobis literas intimasset, quòd tam in ecclesiis, quàm in vrbe Metensi laicorum & mulierum non modica multitudo, Gallicæ cuidam translationi diuinorum librorum intendens, secretis conuenticulis etiam inter se inuicem eruere præsumerent, aliorum aspernantes consortium, & in faciem redarguentibus presbyteris resistentes, quorum simplicitatem fastidiunt, in suæ translationis peritia confidentes. Et paulo post

Qua de re  
qualis ab  
ditas & re  
pugnancia  
Magdeb. cum  
Apostolo.

1. Cor. 12.

Quid qua de  
re Gregor. 7.  
responderit  
olim duci Bo-  
emorum &  
Boemis.

Incommoda  
lingua vulgari  
ris & omni-  
bus nota in  
libris sacris  
& officijs.

de eisdem: Officium (inquit) prædicationis vsurpant: simplicitate sacerdotum despiciunt: & eorum consortium, qui dicta translatione non recipiunt, aspernantur. Hæ sunt & aliæ huiusmodi utilitates, quas lingua vulgaris & omnibus nota, in libris sacris & in diuinis officijs afferre potest in Ecclesia Dei, vt aliquando attulit. Vt igitur sunt in ecclesijs catholicis per vniuersum mundum successores Apostolorum, quos Deus posuit in ecclesia, & prophetarum ac doctorum, & aliorum graduum, vt in libris de hierarchicis ordinationibus ministrorum ecclesiæ, aduersus schismaticas vocationes ministrorum & Superintendentium Luteranorum nuper demonstrauius, sic etiã sunt successores loquentium linguis, & interpretantium sermones. Pronunciare enim in ecclesijs, sicut sancti Apostoli à Domino instituti, ab initio tradiderunt, per cunctum Occidentem Latina lingua, quam populus ignorat, sicut per cunctum Orientem lingua Græca, quam vulgus item non intelligit, lectiones euangeliorum, epistolarum, prophetias & psalmos, quod ijs tantum licet, quibus ex charismate ordinationis conuenit, loqui lingua est. Locum verò interpretis sermonum suppleant, qui verbum Dei in ecclesia prædicant, qui ex pronunciatis lingua populo ignota, sumunt ad interpretandum & prophetandum: vt populus, qui lingua loquentem audiuit, ædificetur: & qui lingua loquitur, non sit sine fructu, sicut Apostolus ait. Non loquor modò de illo dono linguarum, quas idem Apostolus ait, In signum esse infidelibus, sed de alio genere ex hierarchicæ ordinationis charismate. Qui ergò tradunt, vtendum esse in ecclesia lingua tantum vulgari, & non ignota populo, hi contra diuinam & apostolicam traditionem, genera linguarum & charisma interpretationis sermonum tollunt ex ecclesia. Vbi enim non est, qui lingua loquatur, non opus est interpretare. Hi sunt qui ordinem ecclesiæ corrumpunt, & scripturam sanctam indocto vulgo permittunt deprauandam, illis pseudoprophetis similes, quos Hieremias vocat *ἑκάλωντας προφητείας γλώσσῃ*, id est, eijcientes prophetias linguarum. pro quo beatus Hieronymus, assumens linguas suas, interpretatus est. Vtrunque enim faciunt Luterani, dum pro lingua populo ignota, quam eijciunt, nè opus sit eam interpretari, linguam suam in ecclesia assumunt. Alium quoque canonem ex istis à se repertis, commetitia inscriptione corruerunt Magdeb. Canon (inquiunt) de abrogatis sacrificijs, seu de Missa. hæc est canonis inscriptio siue titulus: sequitur Canon, Vnica oblatione perfectos effecit in perpetuum eos, qui sanctificantur. & paulopost: Vbi remissio peccatorum est, non est amplius oblatio pro peccato. Heb. 10. Illud posterius de Missa, isti boni interpretes addiderunt, vt autem probabilius simplices deciperent, eam partem epist. ad Heb. quæ cum prior parte inscriptionis congruebat, scilicet de abrogatis sacrificijs, reticuerunt. sic enim ait Paulus: Quia hostias & oblationes, & holocaustomata, & pro peccato noluiisti, neque placita sunt tibi, quæ secundum legem offeruntur, tunc dixi. Ecce venio, vt faciam, Deus, voluntatem tuam. auferit primum,

Qui in ecclesia successores  
sunt loco loquentium  
lingua.  
1. Cor. 14.

Hier. 23.

Alius titulus  
additus à  
Magd. de sacrificijs abrogatis, seu de  
Missa.

Heb. 10.

vt

vt sequens statuat. Dicant ergò nobis Magd. cur hæc, quæ tam apertè abrogationem veterum sacrificiorum continebant, prætermiserunt? cur inquam? nisi quia non hoc laborant, vt abrogata esse vetera sacrificia cum Paulo doceant: sed vt abrogatum esse sacrificium noui testamèti, per fraudes & mendacia contra Paulum faciant. Etenim, si nulla hostia & oblatio nobis relicta est, non debuit dicere Apostolus paulò pòst, Voluntariè enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur pro peccatis hostia: sed sic, Vt cunq; peccantibus nobis, siue voluntariè, siue non voluntariè, non relinquitur hostia. Nisi fortè putant Magdeburgens. omnes qui peccant, peccare voluntariè, id est, scienter. At redarguet eos, si hoc putant, scriptura, quæ eum, qui cognoscendo voluntatem Domini, peccat, ab eo distinguit, qui peccat non cognoscendo eam. Cùm igitur neque pro voluntariè, neque pro non voluntariè peccantibus sit iam iam amplius Christus cruentè immolandus: Christus enim resurgens ex mortuis, iam non moritur, mors illi vltra non dominabitur: consequens est, vt, cùm ait Apostolus, planè distinguens voluntariè peccantes à non voluntariè peccantibus, non relinqui hostiam, id est, non esse immolandum iam Christum pro voluntariè peccantibus: de immolatione, non quidem cruenta, sed incruenta & mystica loquatur, quæ est oblatio sacrificij super altare in domo Dei. pro ijs enim, quos ecclesia sine vlla dubitatione scire & affirmare potest, velle in peccato esse scientes, quos voluntariè peccantes vocat Apostolus, cuiusmodi sunt, qui pro aliquo grauiore crimine excòmmunicati sunt, pro his, inquam, huiusmodi hostia incruenta, quæ eadem paulò antè vocata est sacerdos magnus super domum Dei, non offertur nec offerri potest secundùm apostolicam traditionem, vt nos in quarto libro defensionis epistolarum cupiosius adhuc docebimus. Constat autem eum, qui non cognoscendo peccat, non voluntariè peccare. Alium deinde canonem simili artificio falsa & hæretica inscriptione deprauârunt: Quòd in administratione (inquiunt) cenæ Dominicæ nihil aliud fieri debeat, quàm Dominus instituit, nempe, vt tam laici, quàm clerici edant & bibant sub pane & vino corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi. & non fiat oblatio pro viuis ac mortuis, nec adoratio. Sequitur deinde Canon: Ego accepi à Domino, quod & tradidi vobis. quòd Dominus Iesus in ea nocte, qua traditus est, accepit panem, & postquam gratias egisset, fregit, ac dixit: Accipite, edite: hoc meum est corpus, quod pro vobis frangitur: hoc facite in mei commemorationem. Ad eundem modum & poculum peracta cenæ, dicens: Hoc poculum nouum testamentum est in meo sanguine: hoc facite, quotiescunq; biberitis, in meam commemorationem. Quotiescunq; enim comederitis panem hunc, & de poculo biberitis, mortem Domini annuntiabitis, donèc venerit: itaque quisquis ederit panem hunc, aut biberit de poculo Domini indignè, reus erit corporis & sanguinis Domini. Probet autem homo seipsum, & sic de pane illo edat, & de poculo illo

Luc. 12.

Rom. 6.

Voluntariè  
peccantibus  
quomodo non  
relinquatur  
hostia pro  
peccatis.

Alius titulus  
additus à  
Magd. in ca-  
none de cenæ  
Dominicæ.

illo bibat: nam qui edit aut bibit indignè, iudicium sibi ipsi edit & bibit, non dijudicans corpus Domini. Haftenus Canon. Si ea, quæ in scripturis sanctis dicta sunt, Ex causis distortum inprimis intelligenda sunt, cum Apostolus hæc scripserit, vt Corinthios corrigeret, qui contra institutionem Domini populares cœnas in ecclesia pro communione sacra faciebant, vt B. Cyrillus in Pentabiblo contra Nestorium interpretatus est: necesse est profectò, vt eatenus institutionem Domini de sancta Eucharistia Paulus hoc loco recitare voluerit, quatenus ad corrigendum errorè Corinthiorum pertinebat, quod tunc quidem satis esse videbatur. Sed quia fortasse non sunt credituri Magdeb. fuisse hunc errorem Corinthiorum, nec sic Cyrillum, quod illi peccabant, & Apostolus correxit, intellexisse, recitemus, quæ ipse Cyrillus aduersus Nestorium scripsit in tomo 4. Pentabibli, quæ est in cap. 156. Synodi Ephesinæ. sic enim ait, ὡς περὶ δὲ τὸ αὐτοῦ τοῦ λόγου σῶμα ζωοποιόν ἐστίν, ἰδίον αὐτοῦ ποιησαμένου καθ' ἐνώσειν ἀληθῆ τὴν ὑπὲρ ἰούνη καὶ λόγον, οὕτω καὶ ἡμεῖς εἰ ἐν μετέξει γενοίμεθα τῆς ἁγίας σαρκὸς καὶ αἵματος αὐτοῦ, πάντη τε καὶ πάντως ζωοποιούμεθα μένοντες ἐν ἡμῖν τοῦ λόγου θεϊκῶς μὲν διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀνθρωπίνως δὲ αὐτὰ διὰ τῆς ἁγίας σαρκὸς καὶ τοῦ τιμίου αἵματος: Interpretemur totidem verbis Latinè: Vt enim, inquit, Corpus ipsius verbi, quod secundum veram & inexplicabilem vnionem suam fecit, viuificum est: sic etiam nos, si carnem sanctam & sanguinem eius participemus, omninò viuificamur, manente in nobis verbo diuinè quidem per Spiritum sanctum, humanè verò per carnem sanctam & preciosum sanguinem. Hoc autem ita esse, probat deinceps verbis Apostoli, cum ait, scribens ad Corinthios: Tanquam prudentibus loquor: iudicate vos, quod dico: calix benedictionis, cui benedicimus, nõnne communicatio sanguinis Christi est? & panis, quem frangimus, nõnne communicatio corporis Christi est? quoniam vnus panis & vnum corpus multi sumus: omnes enim ex vno pane participamus. Deinde subiungit: πνεύματος μὲν γὰρ τοῦ ἁγίου μετεσχηκότες, αὐτῶ τε τῶ πάντων σωτῆρι χριστῶ καὶ ἀλλήλοις ἐνούμεθα, σύσσωμοι δὲ κατὰ τοῦτον ἐσμὲν τὸν τρόπον, ὅτι εἰς ἄρτος ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμὲν. οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτους μετέχομεν, σιωδὲ γὰρ ἡμᾶς εἰς ἐνότητά τὸ ἐν ἡμῖν σῶμα χριστοῦ, id est, Sancti enim Spiritus participes effecti cum ipso Christo saluatore omnium, & ipsi nobiscum inter nos in vnum copulamur. Concorporales verò, siue vnum corpus hoc modo efficitur, quia vnus panis, vnum corpus multi sumus: omnes enim ex vno pane participamus. Corpus enim Christi, quod est in nobis, colligat nos in vnum. Deinde cum vellet adhuc probare ista, subiungit: ὅτι δὲ διὰ τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ πρὸς ἐνότητά τὴν πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς γε τὴν εἰς ἀλλήλους σιωενήγημεθα, πιστῶσεται γράφων ὁ μακάριος παῦλος. Quod autem, inquit, corpus Christi in vnum nos secum & nobiscum copulauerit, fidè faciet beatus Paulus, cum scribit,

I. Cor. 10.

cui

bit, reuelatum esse sanctis Apostolis & prophetis in spiritu, gentes esse co-  
 heredes, & concorporales, & participes promissionis in Christo Iesu  
 per Euangelium. Concorporales dixit, propter sacramentum corporis  
 Christi, quod in vnum copulat omnes communicantes: si tamen sunt Spi-  
 ritus sancti participes. In his enim verbum verè cum carne vnitum, manet  
 diuinè & humanè, sicut B. Cyrillus paulò antè dixit: Hæc est mysterij huius  
 vis & traditio. Quam quidem traditionem & vim sacramenti huius quia  
 Corinthij ignorabant, cœnas illas suas in ecclesia faciebant. Sed audiamus  
 Cyrillū: propter ista enim quæ sequuntur, illa superiora repetita sunt. sic  
 enim ait: ἐπειδὴ δὲ τὴν τοῦ μυστηρίου παράδοσιν καὶ δύναμιν ἠγνοοῦντες ἐν ἀρχῇ  
 τῶν πιστευσάντων τινὲς ἔξω τρέπεσθαι τοῦ εἰκότος ἠθελον, πανδαισίασ τε καὶ δη-  
 μοβογίασ πωλοῦντες ἐν ἐκκλησίαισ, τοῖσ τοῦτο δεῖν εἰσθῆσιν ἐπιτίμα γράφων ὁ  
 μακάριος παῦλος, μὴ γὰρ οἰκίασ οὐκ ἔχετε εἰσ τὸ εἰσθῆιν καὶ πίνειν, &c. Quia  
 enim, inquit, mysterij traditionem ac vim inuitid quidam exijs, qui credi-  
 derant, cum ignorassent, volebant extra metam rationis egredi, lauta con-  
 uuiua & cœnas populares in ecclesijs agitantes: eos, qui hoc agere consue-  
 uissent, Paulus repræhendit, inquiens: An non habetis domos ad edendum  
 & bibendum? Hi igitur ignorantes mysterij traditionem ac vim, falsò exi-  
 stinabant vnum se corpus suis illis cœnis popularibus effici. Dominus  
 enim ad faciendum hoc nullas alias species, præter panis & vini, super alta-  
 re tempore sacrificij offerre instituit: sicut canone etiam secundo Apostol.  
 sancitum est, qui ad huius loci epistolæ Pauli interpretationem pertinet.  
 Hoc ergò est, quòd hoc loco Paulus, authore etiam Cyrillo, diuinæ tradi-  
 tionis autoritate corrigit. Ut autem oblatio pro viuus & defunctis non  
 fieret, nec adoratio, ne verbum quidem: sed totum hoc, commentum est  
 Magdeburgensium ad simpliciores decipiendum. Inimò verò tantum ab-  
 est, vt Paulus dixerit, non debere fieri oblationem pro viuus & defunctis,  
 vt contrà potiùs ex eo, quod Dominus in Euangelio de hoc mysterio tra-  
 didit, & hoc loco Apostolus repetiuit, necessariò concludatur, oblationem  
 esse hanc, & offerri pro viuus & defunctis: Quod enim Matthæus dixit, Ac-  
 cipite, & comedite, hoc est corpus meum, & Marcus similiter, Sumite, Hoc  
 est corpus meum: nè isti sic intelligerent, quasi nihil ibi præter cœnam fa-  
 ctum esset, vt falsò interpretantur, non subiunxerunt statim hi duo Euan-  
 gelistæ, Hoc facite in meam commemorationem, quasi nihil aliud ibi præ-  
 ciperetur, quàm celebrare memoriam cœnæ Dominicæ manducando tā-  
 tum, siue sumendo. Idcirco beatus Lucas tanquàm interpres priorum sup-  
 pleuit, quod desiderabatur: sic enim ait, Et accepto pane, gratias egit, &  
 fregit, & dedit eis, dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur, si-  
 ue traditur, quod perindè est, quasi diceret, quod pro vobis offertur, in  
 mortem scilicet, quæ iam instabat, & quasi præsens erat. Hoc enim signifi-  
 cat hic, Datur: pro quo Paulus dixit, Qui tradidit semetipsum pro nobis

Eph. 3.

Eph. 5.

Q obla-



Esa. 53.

oblationem & hostiam: & Esaias, Oblatus est, quia ipse voluit. Quare, quod statim subiungit, Hoc facite in meam commemorationem: necesse est ad illud, quod proximè antecessit, referre, Quod pro vobis datur: & ad illud simul, quod priùs dixerat, Fregit, & dedit eis: siue, quod plenius alij Euangelistæ expresserunt, Accipite, & manducate: siue, Sumite: vt iam celebratione huius mysterij necessario vtrunque commemorare iubeamur, oblationem in cruce factam, & illam corporis Domini mysticam & veram manducationem. Quare quibus potestatem hanc Christus dedit, necesse est, secundum institutionem Domini, quam hinc Paulus Apostolus repetiuit ac recitauit, vt, sicut manducando manducationem illam cœnæ Dominicæ representant ac commemorant, sic etiam & in primis oblationem in cruce factam, offerendo commemorent. Quomodo enim commemoratio oblationis in cruce factæ, in sola manducatione esset, nisi quod manducatur, priùs esset oblatum? Quod vt magis adhuc istis constet, interrogemus eos: Hoc, quod Dominus hac institutione in suam cômémorationem fieri præcepit, vbinàm fieri præcepit? nómme super altare? Hoc eni msi negauerint, redarguet eos apostolica traditio, quæ in vniuersis ecclesijs catholicorum Orientis & Occidentis, summa religione ab initio custoditur: Cuius traditionis testimonium quoq; Pauli scriptum habemus, nè isti iam vlllo modo cauillari possint, vt solent. Habemus enim (inquit) altare, de quo edere non licet ijs, qui tabernaculo deseruiunt. Quis autem ignorat, *θυσιαστήριον ἐστὶν θυσία*, vnde dicitur, referri, id est, altare ad hostiam? aut quæ vnquam mensa, quouis etiam linguæ idiomate, altare dici consuevit, nisi mensa, in qua sit oblatio? vt fuit illa mensa cœnæ Dominicæ, & nostræ ecclesiæ altare, quod illam representat, in quo id ipsum, quod Dominus in nocte illa patri suo pro nobis obtulit, & ipsi secundum institutionem eius offerimus. Iam verò quòd hæc institutio Domini, quam Paulus hinc repetit, pro viuis & mortuis oblationem fieri præcipiat, ex eo quoq; necessario colligitur, quod ait: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem: Hoc, inquam, facite, Pro vobis, scilicet in meam commemorationem. Illud enim, Pro vobis, priùs dictum, repetendum est, *ἕκαστος ἑαυτοῦ*, id est, à communi, quæ est frequens figura in scripturis. Quòd si hoc negent isti, rursus eos interrogabimus, pro quibusnam dicit, Facite, & ad quorum fructum? pro nullis enim, nec ad vllius fructum, ne cogitare quidem licet. Restat ergò, vt intelligamus, quasi dicatur, Facite pro vobis. Sed rursus quæremus: Quomodo, & quandò pro vobis? an intelligendum est, quasi dicatur, Facite pro vobis tantum viuentibus? minimè, quia non solum qui viuunt, sunt: vt de eis tantum intelligi possit istud, Pro vobis: sed etiam qui piè mortui sunt, esse dicuntur: Omnes enim, inquit, viuunt apud Deum, & spiritus istorum in manu Dei sunt, & Deus non est mortuorum Deus, sed viuorum. Restat ergò, vt, sicut non solum pro viuis mortuus est Christus noster, sed etiam pro mor-

Clem. lib. 8.

c. 41.

Ecl. 3.

Matth. 22.

mortuis: id quod satis descensus ipse Christi ad inferiores partes terræ, sicut Apostolus ait, probat: non enim descendit, nisi ad eos, & propter eos, pro quibus etiam mortuus erat: Sic non solum pro viuis, sed pro piè mortuis iubet offerre in commemorationem oblationis in cruce factæ: quia omnes, quandiu salui esse possunt, secundum idioma scripturæ sanctæ esse dicuntur, sicut scriptum est in Eccles. Deum time, & mandata eius fac: Hoc est omnis homo: quasi qui hæc non faciat, quia saluus esse non potest non faciendo, nec esse quidem dicatur. Sed de oblatione pro piè mortuis, plenior tractationem in quartum librum defensionis epistolarum pontificum apostolicorum, reseruamus, cum locum epistolæ Clementis ad Iacobum fratrem Domini, de oblationibus & exequijs mortuorum, defendemus. Hæc pauca necessarid attigi, nè commentitiam inscriptionem canonis de institutione huius mysterij, quem Magdeb. protulerunt, omninò dissimularem. Eadem etiam institutione Domini ab Apostolo hîc repetita, ijdem isti refelli possunt in eo, quod addiderunt ad titulum canonis, quò esset luculentius commentum, scilicet, vt tam laici quàm clerici, edant & bibant sub pane & vino: & non fiat adoratio. Cùm enim constet, quòd Christus in vltima cœna hanc institutionem sacri mysterij sub speciebus panis & vini sanxerit, & eius potestatem ac ministerium sanctis Apostolis, & in eorum persona ordini sacerdotum tradiderit: consequens est, secundum rationem Apostolicæ dignitatis & sacerdotalis ordinis, vt illa tunc institutio sub duabus speciebus, & traditio Apostolis facta, non eò tendant, vt omnes Christi fideles statuto Domini ad vtranque speciem accipiendam adstringantur. sic enim nupèr trecentorum ferè patrum Synodus Tridentina, more Maiorum congregata, sanctè iudicauit & decreuit. Cui qui obedire nolunt, salui esse nolunt. De adoratione verò huius mysterij, quam isti quoquè negant, & hac institutione vetari fingunt, nihil aliud contra huius blasphemix monstrum dicam, nisi videri eos potiùs non credere, esse in hoc nostro mysterio corpus & sanguinem Christi: si quidem adorationem tollunt. An enim, quia Christus sub specie panis est, idcirco non est adorandus? Ergò neque Christus Dominus & Rex panis inuolutus, à Magis adorandus erat. Ità fit, vt errores secum repugnantes, cæcitate mentis defendant, dum veritatis lucem fugiunt. Pergamus deinceps ad reliqua.

*De quibusdam canonibus Apostolicis Synodi Antiochena Apostolorum, reperitis in Bibliotheca Origenis à Pamphilo martyre: & de canone Apostolico imaginum Saluatoris & sanctorum, & de canone de ciborum delictu, & de testimonio Innocentij primi, quòd Apostoli Synodum Antiochie celebrârunt.*

Cap. 25.

**H**Atenùs de canonibus Apostolicis, quos Magdeburgenses repererunt, excerptos, vt dixi, ex scriptura sancta noui testamenti. Reperi-

Q 2

mus